

MUVAZAA KONULU AÇIK OTURUM

Yönetmen : Ecz. Sadi SUBAŞI

Konuşmacılar : Ecz. Kemalettin AKALIN
(S.S.Y.B. İlaç ve Eczacılık Genel Müdürü Yrd.)
Ecz. Hasan TÜRKİLİ
(21. Dönem T.E.B. Yüksek Onur Kurulu Başkanı)
Ecz. Hüseyin ATASOY
(Trabzon Eczacı Odası Yönetim Kurulu Üyesi)
Ecz. Cavit KAVAZOĞLU
(Erzurum Eczacı Odası adına)
Ecz. Akın ÖZBAŞ
(Samsun Eczacı Odası Genel Sekreteri)

AÇIK OTURUM

Değerli Meslektaşlarım;

Bu yıl 14 Mayıs Eczacılık Bayramı nedeniyle düzenlenen ve bu bayramın spot konusu seçilen muvazaa konulu açık oturumu açıyorum. Biraz evvel Sayın Başkanımızın da değindiği bir noktaya özellikle değinmek istiyorum. Amacımız hiç bir kuruluşu eleştirmek ve yönlendirmek değildir. Sadece uzun yıllardır kangren hale gelen bir yaranın günümüzde bilimsel yönleri ile eleştirmek, değişik görüşleri ortaya sermek ve oluşabilecek bilimsel çözümleri tesbit edip ilgili kuruluşların dikkatine sunmaktır. Bunu önemle belirtmek isterim.

Sizlere Sayın konuşmacıları tanıtmak istiyorum.

Ecz. Kemalettin AKALIN :

Konya doğumlu olan Akalın A.Ü. Eczacılık Fakültesini bitirdikten ve kısa bir süre eczane eczacılığı yaptıktan sonra S. S. Y. B.'nda görev aldı. 3 yıldır S.S.Y.B. İlaç ve Eczacılık Genel Müdür Yardımcılığı görevini yürüten Akalın daha öncede Eczacılık Genel Müdürlüğü çeşitli şubelerinde görev yapmıştır.



— Muvazaa konusu tartışılıyor. —

Ecz. Hasan TÜRKİLİ :

Zonguldak doğumlu olup, 1952 yılında İ.Ü. Tıp Fakültesi Eczacılık Okulundan mezun olmuştur. Gençliğinde Tosya'da serbest eczacılık yapan Türkili 29 yıldır Samsun'da kendi adına serbest eczacılık yapmıştır. Eczacı Odası Başkanlığı sonra Eczacı Odası Onur Kurulu Başkanlığı yapan Türkili 21. Dönem Türk Eczacılar Birliği Yüksek Onur Kurulu Başkanlığını da yapmıştır.

Ecz. Hüseyin ATASOY :

Trabzon doğumlu olup 1975 yılında İstanbul Nişantaşı Eczacılık Okulunu bitirmiş, 11 yıldır Trabzon'da serbest eczacılık görevini yürütmekte olup, Eczacı Odası Yönetim Kurulu Üyesidir.

Ecz. Cavit KAVAZOĞLU :

Rize-Fındıklı doğumlu olup 1969 yılında Ankara Üni. Eczacılık Fakültesinden mezun olmuş, 15 yıl Kamu Hizmeti görevi yaptıktan sonra, 1,5 yıldır Erzurum'da serbest Eczacılıkla iştigal etmekte olup, kendisi Eczacı Odasında görevlidir.

Ecz. Akın ÖZBAŞ :

Odamız Genel Sekreteri olup, 1975 yılında Ankara Eczacılık Yüksek Okulundan mezun olmuş ve O yıldan beri Samsun'da serbest eczacılık yapmaktadır.

Bu arada oturuma katılacak olan eski Sağlık Müdürümüz Sn. Dr. Fahrettin Eminoğlu'da bir kalp rahatsızlığı geçirdiğinden hastanede kontrol altında olması nedeniyle oturuma katılamamıştır. Muvazaa konusunda büyük desteğini gördüğümüz Sayın Eminoğlu'na acil şifalar diliyoruz.

Sayın konuşmacılara söz vermeden önce bir yasa maddesini okumak istiyorum. Kanun 6643 Madde 20/A :

Kanun haricinde menfaat temin etmek amacı ile gerek aza gerek meslek mensupları ile başka şahıslar arasında gizli anlaşmalar yapılmasına ve muvazaa yolu ile müesseseler kurulmasına mani olmak, Eczacı Odalarının görevidir.

Yasalarımız bu olguyu yasaklamıştır. Ancak bu olgu günümüzde yasa dışı olarak çeşitli nedenlerle süre gitmektedir. Bu nedenle bu yasa maddesinin Odamıza verdiği göreve dayanarak bu bayramda, konuyu irdelemek ve çözüm yolu aramak üzere Odamız bu açık oturumu düzenlemiştir.

— Nedir bu muvazaa?

— Sayın Kemalettin AKALIN'dan muvazaayı nasıl gördüklerini ve nasıl değerlendirdiklerini? sormak istiyorum.

— Değerli Arkadaşlar;

Muvazaa konusu, eczacılık camiası için önemli sorunlardan bir tanesidir. Bu konuya Eczacılık camiasında en ciddi en akılcı bir şekilde eğilen Samsun Eczacı Odasını Bakanlık olarak bu şekilde mütala ediyoruz. Belki muvazaa Samsun için önem arz ediyor, belki başka Odalar için başka sorunlar önem arz ediyor. Mesela bir Ankara bir İstanbul'da eczanelerin bilhassa hastane çevresindeki eczanelerin hastabakıcılarla olan ilişkisi önem arz ediyor. Diğer bir Odada özellikle sayfiye yerindeki eczaneler için ilaçtan başka sıhhi malzeme, deniz malzemesi veya daha değişik malzemenin satılması problem olarak ortaya çıkıyor.

— Muvazaa nedir?

— Kelime manası itibari ile muvazaa gizli anlaşma demektir. Bu gizli anlaşmayı kim yapar?

6643 sayılı kanun ve buna benzer kanunlarda bir eczacının eczaneyi hangi şartlarda nasıl açacağı açık olarak belirtilmiştir. Gizli anlaşmayı eczacı nasıl yapar?

Maddi anlaşma, ortaklık söz konusudur. Bir eczacı mezun olur, parası yoktur. Gider diplomasını meslekten olmayan kişilere vererek eczane açar. Bu bir muvazaadır. Başka neler muvazaa olur?

Manevi ortaklık da söz konusudur. Bugün hastabakıcılarla bir kısım eczacının anlaşarak reçete başına % 10-15 vermesi de bir an-

laşmadır. Bu da kanun da yoktur. Bir deponun bir eczaneye 6 ay vadeli para vermesi muvazaadır mıdır?

Eczacıyı depoya bağımlı hale getirerek başka depodan ilaç almasını engellemektedir.

İki Eczacının eczane açması kanuna göre muvazaadır. Çünkü eczacı tek başına eczanenin sahip ve mesul müdürüdür. Eczane açma ruhsatını bu şekilde veriyoruz. Bu da bir kriterdir. 6197 sayılı kanunda eczane açılmasının usul ve şartları var. Şu kadar sermaye ile eczane kurulur diye maddi bir şey zikredilmemiş. 1934 yılında yayınlanan 984 sayılı kanun eczane ticarethaneleri ile Ziraat da kullanılan Zehirli ve müessir kimyevi maddelerin satıldığı dükkanlara mahsus talimatnamede bir deponun sermayesinin 5 eczanenin mali kudretinde olmalıdır, demiştir.

— Muvazaayı nasıl ispatlarız?

— Elimizde delil olması gerekir. Ahmet efendiden para alıp ortak eczane açtılar. Bir kimsenin güzel yerde dükkanı vardır. En sağlam yatırım eczane yatırımdır. Eczacı arkadaşlar bilirler, bakkal açmak için giderseniz 15.000.- TL. ister, eczane açacağım dersiniz 50.000.- TL.'ya çıkar. Eczacı bu yere diplomasını verir. Bu muvazaadır. Bunu kapatabilmek için delil lazımdır. Dükkan sahibi ile eczacının ortak olduğunu belirlemek lazımdır. Bunu belgeleyemezseniz bir kimseye suç isnat etmiş olursunuz. Kanunlarda maddi ve manevi tazminat şekilleri vardır. Muvazaadır gizli anlaşma olduğu için kişiler kanundaki usulleri buna uydurmaya çalışıyorlar. Ne yapıyorlar? Örneğin, Eczaneyi Samsun'da açacaksa Noter Anlaşmasını gidiyor Erzurum'da yapıyor ve kişiden açık çek alıyor. Muvazaadır çok geniş çok boyutludur. Parasal anlaşma değilde manevi anlaşmada ortaya çıkabilir. Bir arz-talep meselesidir. Arz-talep meselesini çözemezseniz bu işe devam edecektir. Bir yerde eczacılara iş imkanı yaratmak gerekir. Muvazaanın tarifini ortaya koyarsak, sebeplerini ortaya koyarsak çözümlerini bulmak daha kolaylaşır.

— **Sayın KAVAZOĞLU :**

— Muvazaadır sizce nedir? Bölgenizdeki muvazaadır şekilleri ve ortaya çıkış nedenlerini kısaca rica ediyorum.

— Sayın SUBAŞI; Muvazaadır; İş bulamayan işsiz kalan bir meslektaşımızın iş ararken sermaye sahibi ile karşılaşarak sermaye sahibinin tekliflerini cazip bularak yapmış olduğu gizli bir anlaşmadır. Muvazaanın hukuki bir tarifide mevcuttur. Kanuna karşı yakalanmak için bazı belgeleri gizli tutarak yapılan anlaşmadır. Sayın AKALIN'ın belirttiği gibi bir gizli anlaşma mevcuttur. Eczacı kendi men-

faati için gizli anlaşmayı gerekli görmüştür. Başka çaresi kalmamıştır. Muvazaaya itilmiştir. Ben doğu bölgesinde 16 yılımı dolduruyorum. 15 yıl kamu hastanesinde kamu eczacılığı, kamu eczacı yöneticiliğini yürüttüm. Doğu'ya İstanbul'dan, Ankara'dan 100-120.000.— TL. ücret karşılığında muvazaaya yapmaya eczacılar gelmektedir. Eczacı muvazaaya itilmemelidir. Muvazaayı kabul etmemesi için mali yönden güçlü olması gerekir. Yeni Eczacı meslektaşımız ya eczane açmak ya da bir hastanede görev almak ister. Eğer hastane eczacısı olacaksa maaşının en az sermaye sahibinin verdiği 100-120.000'e göre Bakanlığın ayarlaması gerekmektedir. Muvazaayı önlemek için eczacının alacağı maaş ev ücretin her yerde aynı olması lazımdır. Dış Tabipleri % 100 tazminat alırken eczacılar hemşireden de düşük ücret almaktadır. Bu Kamu Eczacılarına vurulmuş bir darbedir. Bunlar düzeltilmediği takdirde muvazaanın önlenebileceğine inanmıyorum. Kanuni önlem fayda vermeyecektir.

— **Sayın ATASOY;** Sizce Muvazaaya nedir? Bölgemizdeki muvazaaya şekilleri ve ortaya çıkış nedenlerini sizden de kısaca rica ediyorum.

— Muvazaaya bence, maddi olanaksızlık çeken eczacının sermaye sahibi tarafından cazip tekliflerle avlanması, kandırılıp diplomasının alınmasıdır.

Maddi olanaksızlıklar yeni mezun eczacının en büyük sorunudur. Devlet politikasında eczacılara geniş bir saha bırakmadığı için yeni mezunları muvazaaya itiyor. İlaç sanayicileride kalifiye işçi yeni mezun eczacıyı çalıştırmadıkları için muvazaayı körüklemektedirler. Samsun Eczacı Odasının bu toplantıyı genişçe yapması bize kıvanç verdi. Gururluyuz.

— **Sayın ÖZBAŞ;** Size de aynı soruyu yöneltiyoruz.

— Muvazaaya nedir?

— Muvazaaya arapça kökenli bir kelimedir. Danışıklı doğuş anlamına gelmektedir. Danışıklı doğuşun olmayacağı yer yoktur. Sayın AKALIN'ın söylediği gibi çok değişik muvazaaya örnekleri vermek mümkündür. Ancak burada bizim konumuz olan muvazaaya eczanelerin muvazaası şeklindedir. Bu konuda bir tarif yapmak gerekirse; eczacı olmayan kişiler tarafından bir eczacı gerçek sahibi gibi gösterilmek sureti ile müessese kurulmasına muvazaaya adı verilir. Bu muvazaaya nasıl olmaktadır? Muvazaaya konusunun her gündeme girmesi, bizi bu konuda bir araştırma yapmaya itti. Muvazaaya nasıl oluşuyor? Onu araştırıp nedenlerini tesbit ettik, kendimize göre önlemleri sıralamaya çalıştık.

Oluşum konusunda en büyük etken olarak ekonomik nedenleri görüyoruz. İdealist olarak mezun olan eczacı ne yapabilir? Ya serbest eczane açacaktır, ya kamu kesiminde görev alacaktır. Veyahutta ilaç üretiminde yer alacaktır. Ancak maalesef İlaç Üretiminde eczacının yer alması gerekirken bu yerleri Kimyagerlerin işgal ettiği bu işin kompedanı olan eczacının geriye itildiğini görüyoruz. İlaç üretiminde yer alamayınca kamu kesimine talip olacaktır. Bu kezde askerlik sorunu vardır. Dolayısıyla kendine iş verilmemektedir. İstihdam politikası içinde bu yönde bir çalışma yoktur. Yapacağı tek şey eczane açmaktır. Yine yapılan araştırmalar göstermiştir ki muvazaa % 90'nın üstünde mezuniyetle askere gitmek arasındaki zamanda gerçekleşmektedir. Bugün piyasada bir işsizlik vardır. Bunun en son etkileyeceği yer eczanelerdir. Yapılacak en kârlı iş bir eczacı bulup eczane açmaktır. Odanın muvazaalı eczane için yapacağı tahkikatlar da istenen belgeler bellidir. Bu belgelerle başarılı olabilmenin oranı çok düşüktür. 15 senelik dönem içinde yapılan araştırma sonucu % 44.8 olan bir başarı elde edilmiş olduğunu saptadık. 15 senelik dönemi 7 — 8 senelik dönemlere böldük. İlk 8 senelik dönemde başarımızın daha fazla olduğunu, son 7 senelik dönemde ise başarımızın daha düştüğünü gördük. Minareyi çalan kılıfını hazırlamaktadır. Muvazayı yapanlar daha fazla tecrübe kazanmıştır. Bugünkü metodlarla muvazaa ile başa çıkmak zordur. Muvazaayı kaynağında köreltmek lazımdır.

Ecz. Sadi SUBAŞI;

— Görüldüğü gibi muvazaa iki tarafın gizli anlaşmasıdır. Dolayısı ile ispat etmek çok zor. Ama Odalarımız konunun üzerine çok etkin bir şekilde giderek çoğu kez muvazaa yapan kişileri sıkıştırmak imkanına sahip olabiliyor. Veyahut beklenmeyen bir delil ele geçiyor. Odaların Yönetim Kurulları normal faaliyetleri sonunda dosya hazırlıyorlar. Dosyaları Onur Kuruluna gidiyor. Somut dediğimiz delillerin olması söz konusudur. Bazen delillerde yeterli görülerek Onur Kurullarından Yüksek Onur Kuruluna sevk ediliyor. Muvazaanın önlenmesinde caydırıcılığın çok önemli rol alacağına inanan bir kişi olarak bu konuda büyük deneyimi olan gerek Oda Başkanlığı gerek bölgemizdeki Onur Kurulu Başkanlığı ve daha sonra en üst kuruluş olan karar merciin de Yüksek Onur Kurulu Başkanlığı yapmış bir kişi olan Sayın Hasan TÜRKİLİ'den şunu sormak istiyorum. Size gelen dosyalarda ne gibi eksiklikler olduğu için çoğu kez geri dönmüşür? Ya da ne gibi dosyalar size geldiğinde kararlar sizden çıkmıştır? Bu konudaki görüşleriniz ve tesbit ettiğiniz bazı önemli gözlemleri rica ediyorum.

Ecz. Hasan TÜRKİLİ;

— Muvazaanın ne olduğu bütün konuşmacılar tarafından ortaya kondu. Muvazaa başlangıçta önlendiği için Haysiyet Divanına gelmiyor. Burdan da Yüksek Haysiyet Divanına intikal etmiyor. Mahalli olarak başarı burda yapılıyor. Yüksek Haysiyet Divanına gelen dosyaların çoğu kurulmuş hala devam eden muhtelif el değiştiren eczaneler hakkındaki dosyalardır. Oradan çıkacak karar sonucunda daniştaya dava açılabilir. Gelen dosyalar usul bakımından hatalarla dolu dosyalardır. Yüksek Haysiyet Divanından tekrar tahkikat yapıp karar çıkması için geri gönderiliyor. Bunlar neler olabiliyor? Muvazaayı yapan şahıs eczane açmak için % 99 hazırlığını yapıyor, ondan sonra kendine yarayan eczacıyı arıyor. Geriye kalan % 1 oranla da eczacı kendi teşebbüsü ile eczaneyi kurmuş oluyor. Bir eczacı yeterli imkana sahip olmadığı halde kendine ortak arıyor pozisyonu çok enderdir. Başlangıçta delilleri bulmak kolaydı. Hatta Ecza Odalarına müracaat edip ben eczane açacağım bana mesul müdür bulurmusunuz? şeklinde idi. Bu mümkün olmadığı takdirde İstanbul'da bulunan bir müessese dosyaları ile herşeyi ile muvazaalı eczanelere mesul müdür bulmaktaydı. Bu müessesede Ecza Odalarının tahkikatlarda neler aradığı eczacılara anlatılıyor. Yüksek Haysiyet Divanında geçerli bazı şeyler vardır. Örneğin belediye dükkanı ihaleye çıkmış bir adam kiraya tutmuş sonrada burası eczane olmuş. Eczacıya sorulduğunda kendine devredildiğini söylüyor. Bir başka bölgeden gelen dosyada ise filan eczane açılmıştır. Filancanın eczanesi haklin hizmetine sunulmuştur. Bahsedilen şahıs eczacı değildir. Bu gibi belgelerde Yüksek Haysiyet Divanında geçerli sayılmıştır. Odaların Haysiyet Divanlarında yapılan hatalar. Muvazaa bir suçtur. Kanunun hangi maddesine göre suç olduğunun belirtilmesi lazımdır. Bu yoktur. Bu hukuki olarak Yüksek Haysiyet Divanından karar çıkması ve oradan Yüksek Haysiyet Divanına gelmesi dosyanın yeniden geri gitmesi aynı prosüdüren yenilenmesi aradan geçen iki sene zarfında zaten muvazaa yapan eczacı askere gitmiştir. 3 eczacı değiştirmiştir. Zaman aşımına uğrayan şeyler olmuştur. Haysiyet Divanlarının muntazam çalışması gerekmektedir. Bu hususta genelgeler yayınlanmaktadır. Yüksek Haysiyet Divanı daha sık toplanmalıdır. Yüksek Haysiyet Divanından çıkan kararların uygulayıcısı Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı ve Adliye Bakanlığıdır. Bakanlık kendi görüşü ile bazı dosyaların uygulamasını geciktirmektedir. Daniştay kararlarında çekinmektedir. Halbuki bu hukuki prosüdüdür, Mutlaka uygulanmalıdır. Eczacılar Birliğı kanununda ilk kurulduğunda daniştaya müracaat hakkı yoktu. Sonradan Anayasa ve savunma prensibine aykırı olduğu için bu hak doğmuştur.

Dosyalardaki bir eksik tarafta dava edilen eczacının savunma hakkı sonuna kadar kullanılmış mıdır, kullanılmamış mıdır? Yönetim Kurulları karar vermeden önce eczacının savunmasını ister. Eczacı savunma göndermez. 15 gün içinde savunma gelmemiştir, diye Haysiyet Divanına sevk edilir. Haysiyet Divanına davet edilir, yine gelmez. Dosya Yüksek Haysiyet Divanına gönderilir. Dosya bu şekilde eksik olmaktadır. Savunmanın istendiğini ve kendisinin gelmediğinin tesbiti yoktur. Bu işlemlerin daha kolay yürür hale gelmesi sağlanmalıdır.

Ecz. Sadi SUBAŞI;

— Muvazaanın odağını eczane devirleri teşkil etmektedir. İspatıda büyük çapta devirler sırasında söz konusudur. Olayın bu açıdan Sağlık Bakanlığı'ndaki görünüş şeklini Sayın Akalın'dan rica ediyoruz.

Ecz. Kemalettin AKALIN;

— Muvazaa konusunda Bakanlık'ta ne gibi işlemler yapılıyor? Bunu kısaca belirteyim, Eczane açacak kişiler 6197-6643 sayılı kanunlar gereğince Sağlık Müdürlüğüne evraklarını veriyor ve bunlar Bakanlığa geliyor. Bakanlıkça yapılan inceleme sadece evrak üzerinde olmaktadır. Çünkü bir mahalli yerde inceleme yapması oldukça zordur. Bunu Bakanlığın taşra teşkilatı yapmaktadır. Minareyi çalan kılıfını hazırlamaktadır. Bütün kanuni vecibelerini yerine getiriyor. Yani sizin yapacağınız her hangi bir işlem olmuyor. Şikayetler oluyor, tetkik ettiriyorsunuz. Muvazaayı yapan eczacı eczanenin başında, kanuni olarak herhangi bir şey yapılamıyor. Bakanlık bazı tedbirler aldı. Muvazaa bir arz talep meselesidir. İlacın bol olduğu ve memleketin huzurlu olduğu zamanlarda eczane açımında bir artış vardır. 1974 yılında 450 eczane, 75 yılında 544, 76 da 592,77 de düşüyor 315 adet eczane, 1978 yılında 10 eczane azalmış. Bu dönemlerde ilaç yokluğu ve memleketteki huzurun herhalde önemi var. 1979 yılında 152, 80 yılında 579, 81 yılında en fazla 888 eczane açılmış, 82 yılında 797, 83 yılında 553, 84 de ise 564, bu senede Nisan ayı itibarı ile 302 eczane açılmış, Türkiye'deki eczane sayısı 9958 adettir. Eğer eczane kârlı bir işse artış söz konusu oluyor. Bugün önleme şekilleri ne olur? Bunu evrakla önlemek mümkün değil. Kanunlar uygulanırken geçerli olması lazım. 1985 yılında Türk Eczacılar Birliği'nden 3 eczanenin muvazaalı olduğu için kapatma istemi yazısı geldi. Evraklarda delil yok. Bu işi geçiktirdik. Eczacıların ısrarı ile de uyguladık. Bir hafta sonra hepsi

mahkemede yürütmeyi durdurma kararı ile geldiler. Çıkan sonuca bakmak lazım. Bir müeyyenin caydırıcılık özelliği yoksa bir yerde teşviğe yönelik oluyor. Bir kanun uygulanmıyorsa bunu ortaya çıkarmamak lazımdır. Muvazaa konusu için değişik şeyler yapılabilir. Hangi tetbiri getirirseniz getirin bunun bir yolunu bulacaklardır. Önemli olan husus bunu aza indirmek gerekir. Bunu nasıl yapabiliriz? 1985 yılında Bakanlığın teftiş kurulunun tesbit ettiği 2 eczane, Genel Müdürlüğün tesbit etmiş olduğu 6 eczane var. Bunların 3 tanesi Bakanlığa yalan beyanda bulduklarından mahkemeye verilip kapattırılmıştır. Burada muvazaanın tarifini iyi yapıp teşhisini yaptıktan sonra tedaviye geçilmesi gerekir.

Ecz. Sadi SUBAŞI;

Sayın Akalın bazı dosyalar eksik geldi dediniz. Benim bildiğim kadarı ile Yüksek Haysiyet Divanından çıkan dosyalar kesinlik kazanmış dosyalardır, onun için O dönemde Yüksek Haysiyet Divanı Başkanlığı yapmış olan Sayın Hasan Türkilî'ye bu soruyu sormak istiyorum. Ancak Merkez Heyetinin ısrarları sonucunda dosyaları işleme koyduk, 1 hafta sonra eczacılar danıştaydan yürütmeyi durdurma kararı aldılar, dediniz. Bu karşı tarafın en tabii hakkıdır. Danıştayda karşı tarafı madur bırakmamak için yürütmeyi durdurma kararı alacaktır. Bu işlem porosüdüdür. Merak ettiğim sizin hemen bu işten vazgeçmiş olmanızdır. Acaba davanın sonucu ne olmuştur. Dava devam ediyorsa bence olumsuz sonuçlanmış kabul edilemez.

Ecz. Kemalettin AKALIN :

— Bir kısmında netice alındı, karar kesinleşti. Bir kısmında durum ne oldu? Hatırlamıyorum. Onların mahkemesi devam ediyor. Birinin kararı çıktığı zaman diğeri de örnek gösterip içtihat kararına gidiyorlar. Türkiye'nin bir eksiği vardır. İhtisas mahkemeleri yoktur. Bugün batı toplumlarında bu konularla ilgili ihtisas mahkemeleri vardır.

Bir anımı anlatmak istiyorum:

Gastro gutt hadisesi vardır. Hakim geldi dediki ben dün gittim eczaneden 20 şişe Tendürdiyot aldım. Adamın üzerine niye gidiyorsunuz? dedi. İhtisas mahkemeleri olmadığı için bir Hakim bir Tendürdiyot ile bir Tentür de Opium ile bir Gastro gutt'un aynı şeyler olduğunu söyleyebiliyor. Buna göre karar veriyor.

Sadi SUBAŞI :

— Sayın Türkili sizin zamanınızda kesin deliller olmadan Bakanlığa dosya intikal ettirilmişmiydi?

Hasan TÜRKİLİ :

— Yüksek Haysiyet Divanında karara bağlanmış dosyalarda eksiklik yoktur. Ancak Danıştay Mahkemelerinde delillerin yeterli olmadığına karar verilebilir. Yürütmenin durdurulması ayrı bir karardır. Nihai karar çıkıncaya kadar takip edilmesi şarttır.

Sadi SUBAŞI :

— Sayın ATASOY; Devir konusunda karşılaştığınız zorluklar nelerdir?

Hüseyin ATASOY :

— Yönetime geleli 43 tane muvazaalı eczane müracaat etti. Bunlardan birisi Abimdir. Bunların açılmasına Yönetim olarak izin vermedik.

Sadi SUBAŞI :

— Sayın KAVAZOĞLU, aynı soruyu size yöneltiyorum.

Cavit KAVAZOĞLU :

— Devirlere muvazaalı eczanelerde sık sık rastlanır. Bizim bölgede A Eczanesi 3 tane eczacı değiştirmiştir. 4. ye de ruhsat almıştır. Buna benzer örnekler çoktur. Problemin esası şudur. 6197-6643 sayılı T.E.B. Kanununda muvazaa ile ilgili tedbirler yoktur. 6197 sayılı kanunun 6. maddesi ruhsatname almak için ibraz edilen evrakın hilafı hakikat olduğu ve bidayetden eczacılığa mani bir halin bulunduğu resmen tahakkuk ederse sanatlarını icradan men edilerek ruhsatnameleri Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından daimi olarak geri alınır.

— Kanunen Eczacılığa mani olan hal nedir? 6197 sayılı kanunun 11. maddesi açık bir hüküm koymuştur. Mecbursunuz muvazaalı bir eczaneye ruhsat vermeye. Madde şöyledir. Bir eczaneyi devir veya satın alan kimse eczane açmak için bu kanunda yazılı şartlara haiz olduğu takdirde namına ruhsatname verilir demektedir. Yine muvazaa ile ilgili bir açıklık yoktur. Kanunun dışındaki önlemlerle muvazaayı önlemek mümkün değildir. Delil saydığımız deliller kanunen delil değildir.

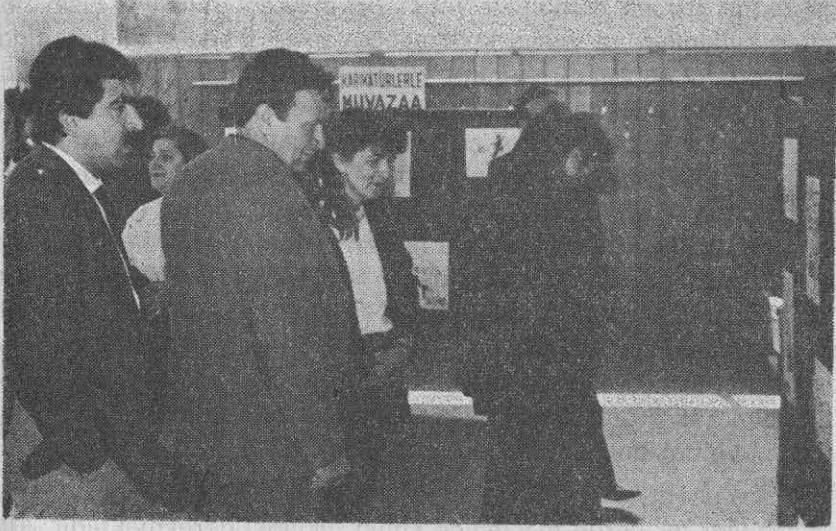
Sadi SUBAŞI :

Muvazaa insanın evrimi gibi gelişmeye başladı. İnsan doğar, büyür çoğalır ve ölür. Muvazaada böyle olmuştur. Muvazaa gelişti ve şimdi de yavrulamaya başladı. Yeni bir muvazaa türü ortaya çıkmaya başladı. Mücadele edeceğimiz kişi bir şahıs değil bir kurum. «KURUMSAL MUVAZAA»

Devletin bizzat kendisinin muvazaa yapması. Devlet derken değişik kuruluşlarını Üniversiteleri, yan kuruluşları kastediyorum. Özellikle önlemler konusunda arkadaşlarımızın bu konuyu da dikkate almasını istiyorum. Bültenimizde bu konuda geniş bir rapor göreceksiniz. Devletin veya yasaların kurumlara hangi şartlarda eczane açabileceği belirtilmiş. 6197 sayılı kanununun 14. maddesinde kimlerin hangi şartlarda eczane açabileceğini belirtmiştir. Sadece eczacıya eczane açma yetkisi verilmiş, eczacının dışında hiç kimseye yetki vermemiştir. Ama bazı kuruluşlara bazı şartları korumak üzere eczane açma yetkisi vermiş. Birde hastanelere yatan hastalara ilaç vermek şartıyla eczane açma izni vermiş. Ayakta tedavi görene ilaç vermesini yasaklamış. Ayrıca bir kurum kalkmış meclisten geçirmiş, bir yasa çıkarmış. Özel izin almış. Bir de bunun dışında Üniversitemiz Eczacılık Fakültelerine orada yetişecek eczacıların öğrenimlerine katkıda bulunmak için eczane açmalarına izin verilmiş. Sadece Fakültelerin kendi personeline ilaç vermek üzere ve sadece Eczacılık Fakültelerine uygulama eczanesi adı altında izin verilmiş. Ama gün gelmiş bu iş kâr kaynağına dönüşmüş. Özellikle Tıp Fakültelerinde öğretim üyelerine gelir sağlamak amacı ile kurulan döner sermayeden eczane açmaya başlamışlar, yetinmemişler kampüse açmışlar, Oda olmamış lojmanların olduğu yerlere eczane açmaya başlamışlar. Bunların izinleri maalesef Sağlık Bakanlığından geçmiş. Yapılan tüm müracaatlara rağmen bunların kapatılması gerekirken çığ gibi büyümeye başlanmıştır. Birde muvazaa, bazı dönemlerde bazı bölgelerde zaman zaman çoğalma göstermiştir. Bunlarında nedenleri vardır. Önlemlerinde olması gerekir. Konuşmacı arkadaşlarımızın önlemler kısmına ilaveler yapmasını diliyorum. Muvazaanın da insanın ölmesi gibi öleceği günün yaklaşması umuduyla ne gibi tedbirlerle öldüreceğimizi Sayın arkadaşlarıma soruyorum.

İlk sözü Sayın **AKALIN**'a veriyorum.

AKALIN : Üniversite bünyelerine kurulan uygulama eczaneleri nereden çıkmıştır. Önemli bir konudur. Buda muvazaaya girermi? Buna ilk etapta bizi yetiştiren Eczacılık Fakülteleri ön ayak olmuştur. Bugün Hacettepe Üniversitesinde uygulama eczanesi adı altında 3



— «Karikatürlerle Muvazaa Sergisi» izlenirken —

eczane var. Aslında iyi bir olay. Orada yetişecek Eczacı arkadaşlara bir pratik veriyor. Sadi Beyin bahsettiği gibi amacından saptırılmış. Üniversite Öğretim Üyelerine gelir kaynağı olmaya başlamış. Tahkikatlar devam ediyor. Orada öğrenci eğitim amacı dışında faaliyet gösterdiğini tesbit ettik. Bunlar kapatılacak. 6197 sayılı kanunun 14. maddesinde zikredilen şartlarda faaliyet göstermesi temin edilecektir.

Muvazaa nasıl önlenecektir?

Eczacı gerektiği gibi yetişmedi ise kolayı eczane açmaktır. Eczacıların karanlık kişilerin eline düşmemesi için yeni iş sahaları açılması gerekiyor. Bizde ilk defa bu konuda çalışmaya başladık. Bunlardan bir tanesi GMP yönetmeliğinin başlamasıdır. İlaç üretimi yerlerine bir kısım departmanlara bu işten anlayan kişilerin getirilmesini (yani eczacıların) şart koştuk. Denetimlerde bu hususa dikkat ediyoruz. Gazete ilanlarında gördüğümüz gibi bütün İlaç Sanayi eczacı talep etmeye başladı. Diğer bir alan kozmetik ürünleri ile ilgili sahadır. Kozmetik ürünleri ile eğitim sisteminde sadece eczacılar ders almaktadır. Konuyu Genel Müdürlük bünyesine almakla eczacılara yeni bir iş sahası daha açılmış oldu. Ayrıca Eczacılık Fakültelerinde 4 sene sıkı bir şekilde okutulan Bitkisel Droglarla ilgili bir konu var. 1985 yılından itibaren üretim ve satışını teşvik etmeye başladık. Bu nedir? Dünyada tababetde kullanılan 7000 çeşit bitkisel drog var. Bunların 4000 tanesi Ülkemiz florasında bulunmaktadır. Bunun değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu bitkileri satan halk ara-

sında aktar denilen dükkanlar vardı. Bu dükkanlardan bir kısmı tababetde kullanılan ve yanlış kullanıldığı zaman insan sağlığına ciddi ölçüde zarar verebilecek olanları yasakladık. Bunların sadece eczanelerde satılabileceğini şart koştuk. Önümüzdeki günlerde ilaçta olduğu gibi bir eğitsel rehber çıkarma hazırlıklarını yapıyoruz. Bronşiel çaylar, enfuzyonlar v.s. Avrupa'da sadece drog satılan yerler bulunmaktadır. Geçenlerde bir eczacı müracaat ederek sadece drog satacağını bildirdi. Diğer bir konu hidrofil pamuk, gazlı bez gibi cerrahi malzemelerin izne bağlanmasıyla eczacılara bir iş imkanı daha sağlamıştır. Ayrıca Bakanlığın ve Genel Müdürlüğün reorganizasyonu sonucunda Sağlık Müdürlüklerinin bünyesinde Eczacılık İlaç ve Kozmetik Şubesi kurulmuştur. Buralardada eczane ve ecza deposu baz alınarak eczacı sayısı belirtilmiştir. Önümüzdeki günlerde tayin edilmeye başlanılacaktır. İstanbul ilinde en az 100 eczacıya ihtiyaç vardır.

Eczacılar bir yerde mesleğine sahip çıkması gerekmektedir. Kirli iş yani muvazaayı kimle kim yaparsa kirli olur. Bugün ben babamdan aldığım para ile eczane açarsam bu muvazaaya girer mi? Girmez mi? Bir tanıdıktan para alıp eczane açmak muvazaaya girer mi? Girmezmi? Bunların tesbit edilmesi gerekir. Eczacıları yeni iş imkanları sağlamak sureti ile bunun önlenmesi mümkün olacaktır. Hangi kanuni tedbiri getirirseniz getirin kişilerin bunların boşluğunu bulmaktan bu işi yapacaklardır.

Sadi SUBAŞI :

— Onur Kurulu Başkanlığı yapan Sayın Hasan Türkkili'ne sözünü veriyorum.

— Yeni kurulan eczanelerde muvazaa söz konusu ise eczacı Odalarına ve Yönetim Kurullarına büyük görev düşmektedir. Başlangıçta önlenirse mesele hal olur. Devam etmekte olan bir muvazaa varsa bu el değiştirmelerde ortaya çıkıyor. Yapılacak kanuni işlemler yapılmış, görülüyor. Bir eczacı mesul müdürlük yaptığı yerden askere giderken eczaneyi devredecektir, satacaktır. Noter huzurunda yapılan anlaşmalar incelendiğinde yuvarlak rakamlarla yuvarlak sözler vardır. Bazı anlaşmalarda eczacının vergi borcunun gelen eczacı tarafından ödeneceği kayıtlarına rastlanmıştır. Burada artık muvazaaya delil vardır. Maliyenin devreye sokulması gerekmektedir. Sağlık Bakanlığınca müracaat eden eczacının işlemleri tamamlanırsa bir ay zarfında ruhsatı verilmektedir. Devir sırasında Bakanlığın bu süreyi beklemesi gerekmektedir. Eczanenin 1 ay kapalı kalması büyük iktisadi bir sorun olacaktır. Odaların yaptığı soruşturmada

eczacının ilk verdiği ifadenin delil olarak kabul edilmesi lazımdır. Elde edilecek delil bizzat eczacının verdiği ifadedir.

Sadı SUBAŞI :

— Sayın Akın ÖZBAŞ sizin önlemler konusundaki önerileriniz nelerdir?

— Önlemleri ben ikiye ayırıyorum.

1 — Zamana dayalı olarak alınacak önlemler,

2 — Acilen alınması gereken önlemler.

Zamana dayalı olarak alınması gereken önlemler şunlardır:

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğüne hitaben çalışmalarımıza ışık tutması için bazı doneleri istediğimizi bildirmiştik. Bu doneler elimizde olmuş olsa idi istihdam politikası yönünde ışık tutabilirdi. Ancak İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğünden bu doneler gelmemiştir. Bugünkü elde mevcut olan eczacı sayısı yeniden gözden geçirilmelidir. Miktarları yeterlimidir? Tesbit yapılması gerekmektedir. Bunlar tesbit edildikten sonra Eczacılık Fakültelerine alınacak olan öğrencilerin yeniden sayısal olarak gözden geçirilmesi gerekmektedir. Yasal olarak 6197 sayılı kanunda daha köklü değişiklik yapılması taraftarıyım. Ayrıca 6643 sayılı kanuna bazı ek maddeler yapılmalıdır. 6643 sayılı kanunun 20. maddesi açıktır. Muvazaayı önlemeyi ve takipçisi olmayı Türk Eczacılar Birliği'ne vermiştir. Mevcut kanun maddesine rağmen bu hak kullandırılmamaktadır. Bunun nedeni de 6643 sayılı kanuna rağmen, 3sene önce çıkan 6197 sayılı kanunda eczane açacaklardan aranacak belgeler arasında Odalardan muvazaa belgesi isteneceğine dair bir hüküm yoktur. 20. maddenin işletilmesinden yanayım. Muvazaalı eczanelerin ortak noktası olan devirlerin % 88'i bir yıl içerisinde olmaktadır. Defterdarlık ve mal müdürlüklerine girişimde bulunma yetkisi Ecza Odalarına verilmelidir. Ayrıca Eczacılık Fakültelerinden mezun olan genç eczacılar her türlü akademik bilgilerle mücehhez olarak mezun olmakta ancak hayat mektebi ile karşılaşmadığı için muvazaa konusunda hiç haberi olmamaktadır. Bu nedenle Eczacılık Fakültelerinde bu konulara da değinilmesi iyi olur kanaatindeyim. Sermayenin ufaklığının bu türlü yollara neden olduğu için eczacı ortaklığının getirilmesinden yanayım. 22. Dönem I. Bölgelerarası toplantının 1 numaralı konusu da muvazaa idi. Odaların görüşleri birbirini tutmadı.

Denizli Odasından şu öneri geldi:

Biz Sağlık Müdürlüğü ile çok sıkı münasebet içindeyiz. Anlaşmalı olarak hareket ediyoruz. Bölgemizdeki muvazaalı eczane

oranı çok düşüktür, dediler. O bakımdan Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Eczacılık Şube Müdürlüğü'nün bu konuda Odalarla işbirliği içinde olmasının iyi olacağı kanısındayım.

— Sayın **KAVAZOĞLU** sizin önerilerinizi alalım.

— 6643 sayılı kanununun 22. maddesi 20. maddenin şumülüne girer fiil ve hareketler İdare Heyetlerince hal ve tevsiye edilmediği takdirde meslek adabı ve telifi mümkün olmayan hallere kalkışıkları görülen meslek mensuplarını deontolojiye veya amme hizmet ve selametine aykırı delillerle tesbit olunarak müdafaları istenir, der. Delillerin tespiti son derece güç olmaktadır. Ve deliller yetersiz kalmaktadır. Yürürlükteki mevzuata göre muvazaalı eczaneleri kapatmak son derece güçtür. Ne kadar yasa getirirseniz çözüm bulamazsınız. Ekonomik önlemler almak gerekir.

6643 sayılı kanun Türk Eczacılar Birliği'ni tüzel kişiliğe sahip bir kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olarak tesbit etmiştir. Neden devlet hazinesinden bu kuruma bir kredi açılmasın. Herhangi bir ticaret yapacak kişiye düşük faizle veya faizsiz kredi verilirken T.E.B.'ne neden verilmesin. Böylece muvazaanın kökünden kazınacaktır. Kamu Eczacıları 60.000.— TL. ile göreve başlamaktadır. Muvazaayı yapan kişi ise eczacıya 120.000.— TL. para vermektedir. Buna göre ücretlerin ayarlanması gerekmektedir. Ayrıca 1-2 eczacı birleşerek eczane açabilmelidir. İlaç sanayiinde eczacıya iş verilmelidir.

— Sayın **ATASOY** sizin önerileriniz nelerdir?

— İlaç Sanayii kesimi kalifiye işçi çalıştırmak istiyorsa eczacıya yer vermelidir. Devletin politikası eczacıyı korumak olsun. Çünkü sağlık bir kadro işidir. Bütün Odalar tamamı ile diyalog içinde olsun, yeni mezun arkadaşlara yardım etsin.

K. AKALIN :

— Konuşmanın sonuna doğru bir eksikliğimizin olduğunu tesbit ettim. Burada bir hukukçu olsa idi daha geniş daha rantabl hususları ortaya çıkaracaktı. Konseyden rahatlıkla kanun çıkarken kanun çıkartamadık. Şimdi ise kanun çıkarmak oldukça zordur. Eczacı ortaklığından bahsedildi. Bir çözüm olabilir. Kaç kişi olacaktır. Bunu belirtmek gereklidir. Ayrıca kredi denildi. Buda kesin çözüm getiriyor. Eczacıya iş sahası açmazsanız buda çözüm değildir. Bugün Ülkemizde 120 milyonluk ilaç tüketilmektedir. Eczane başına 10 milyonluk bir pay düşüyor. Eczane eczacılığı cazibesini yitirmektedir. Ekonomik önlemlerle pek yardımcı olunamaz. Onun için yeni iş sahaları açılmalıdır.



— «Karikatürlerle Muvazaa Sergisi» geziyor. —

Yeşil reçete uygulamasından sonra 6-7 eczane kapandı. Nedenini araştırdık. Biz bu mesuliyeti üzerimize almıyoruz. Kapatıyoruz dediler. Bunlar muvazaalı eczaneler idi. Adana'da sahte yeşil reçete söz konusu idi. Bunu tesbit eden, eczanesinin başında duran bir eczacıdır. Eğer Eczacı eczanesinin başında bulunursa istenmeyen durumlara düşmez. Eczanesinin başında durmayan eczacıları mahkemeye verdik. Bu da muvazaayı biraz önleyebilir. Ayrıca muvazaayı yapan kişiye mal beyanında bulundurmamak gerekir.

Sadi SUBAŞI :

— Bu konuda başka önerisi olan var mı?

Dinleyici : Ferhan ALANYA — Sorun istihdam sorunudur. Türk Eczacılar Birliği vakfı kuruluyor. Acaba vakıf kendi İlaç Fabrikalarını açıpta içinde eczacı istihdam edemez mi?

Dinleyici : Ergün DANIŞMAN :

— Devlet politikası olarak Eczacılık Fakültelerine az eczacı alınması taraftarıyım. İstihdam sorunu bu kadar önemli ise eczacı sayısının azaltılması gerekiyor.

Sadi SUBAŞI :

— Evet, konuşmaları toparlamak istiyorum. Biz eczacı olarak henüz muvazaa konusunda bilerek organize olmuş değiliz. Kesin

gözle olaya bakmıyoruz. Muvazaa yasa dışıdır? Evet yasa dışıdır. Ben yetkili kişilerden bunu bugüne kadar muvazaanın yasa dışı olduğunun açıklıkla söylenmesinden yanayım. Öncelikle buradaki fikirlere şöyle yaklaşmaktayım. Önce eğitim sorunu öne çıkıyor. Eczacılık Fakültelerinde yeterli teknolojik bilgiyi alan yeni eczacının eczane açsın veya başka sektörlerde yer alsın ne gibi sıkıntılarla karşılaşacağına karşı hiç eğitilmemiş, hiçbir yan bilgi verilmemiş.

Senet, çek ödeme nedir? Kamu kesiminde baş eczacı nedir? Bunların hiçbirini öğretilmeden mezun oluyor. Eğitimin eksik olmasından muvazaa doğuyor. Onun için ilk öneri Eczacılık Fakültelerinin eğitim sistemi değiştirilmelidir.

İkincisi, arz-talep dengesi meselesi olaraktan Eczacılık Fakültelerinde öğrenci sayısının azaltılmasıdır. Mali denetimler getirilmelidir. Mademki kanun sorumluluğu Eczacı Odalarına vermiştir. Ecza Odalarının görevlerini yapabileceği şekilde ek maddelerle donatılması lazımdır. Özellikle devir işlemlerinde Sağlık Bakanlığı'nın yetkililerinin yerinde katılması sağlanmalıdır. Gerektiğinde de Maliye Bakanlığı'nın yetkililerinden bu devir işlemlerine katılmalarını ve mal devrinin gerçek olarak yapılıp yapılmadığının kontrol edilmesi lazımdır. Her devredilen eczane mal sahibine faturasız mal sağlamaktadır. Bütün muvazaalı eczaneler vergi kaçakçısıdır. Bu tesbit edilmiştir. Bu yönü ile gidilirse muvazaanın önlenmesinde çok büyük adımlar atılabilir. Ecza Odalarına daha yasal yetkiler verilmesi lazımdır. Eczacı ortaklığı bir öneri olarak ortaya atıldı. Doğrudur. Türk Eczacılar Birliği'nin hazırladığı yasa taslağı sağlık komisyonunda görüşme beklemektedir. İstihdam sorunu arz-talep meselesidir. Bu devlet politikasıdır. Düşük faizli kredi sağlanması da muvazaayı önleyebilir. Ayrıca Türk Eczacılar Birliği kendine düşen görevi yaparak bunu biraz sağlamıştır. 1 milyon TL.'sı çok düşük faizle yeni eczane açacak eczacıya eczane açma kredisi olarak vermektedir. Ayrıca Eczacı Odalarının Yönetim Kurulları işi çok ciddi olarak ele almaları, herhangi bir çıkar gözetmeden konuya adilane yaklaşmalıdır. Odaların zaman zaman gerekli ciddiyeti göstermedikleri ortaya çıkmaktadır.

En önemlisi Sayın **AKALIN**'ın pek katılmamasına rağmen yasal tedbirlerin işlerliğinin korunması gerekmektedir. Özellikle Odalardan ve Onur Kurullarından çıkmış dosyaların sonuçları ne olcaksa olsun uygulama merci olan Bakanlığımız bu kararları kesinlikle uygulaması caydırıcılık açısından kesin yarar sağlayacaktır.

Bu sorunun çözümünde her kuruluşun üzerine düşen görevi yaparak, gerekli önlemleri alacağına inanarak oturuma katılan Sayın **AKALIN**'a ve Oda temsilcilerine teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.